

1 Samenvattend overzicht van het artikel

Het verhaal van het gevecht van Jacob met de engel gaat over ons en over de worsteling om mens te worden. Ezau en Jacob zijn een tweeling. Maar Ezau is de eerstgeborene en heeft dus alle rechten. Jacob misleidt zijn blinde vader en bekomt het eerstgeboorterecht. Ezau is uit op wraak. Zo is **Jacob voor alles en iedereen op vlucht** in den vreemde. Zijn levensweg lijkt als een grote boog waarin hij bestendig om zijn roeping heen loopt, ook al bouwt hij een succesvol bestaan op in Charan. Maar succes en list lopen in zijn levenslijn door elkaar. Hij wil terug naar Kanaän, maar hij moet daarvoor doorheen het gebied waar Esau woont... Hij kan dus **beter vooruitzien** en zijn leger in twee kampen voorzien, zodat ze niet allen in één keer kunnen gedood. Hij zendt ook een paar mannen vooruit met geschenken. Bij een doorwaadbare plek aan de Jabbok gaat hij wat bidden (het kan nooit kwaad). Maar **helemaal alleen blijft hij daar**. In de donkerste uitzichtloosheid is hij kwetsbaar, naakt en weerloos. Zijn leven op list en bedrog gebouwd maakt hem nu doodsbang. Heimelijk verlangt hij naar begrip, mildheid en verzoening. **Het kan iedereen overkomen** dat je alleen op jezelf teruggeworpen de vraag stelt: Wie ben ik? Wat doe ik met mijn leven? Jacob weet het zeker: vluchten kan nu niet meer. Hij moet **vechten met een tegenstander die drievoudig is**. Het is een gevecht met *iemand* (een spiegelbeeld van zichzelf? de Heer God? een Engel? de schim van Ezau? In elk geval daar vocht Jacob **met zichzelf**. Hij worstelt met zijn angsten, vragen en twijfel. Iedereen herkent dit ook in zichzelf. Kunnen we aanvaard worden, ook met onze gebreken? We vechten bestendig om die échte mens te worden die we zijn, gelouterd. Jacob vecht ook **met zijn broer, de medemens**. Het vijandsbeeld dat hij van hem maakte: klopt dat? Hij stelt zich dan ook veilig op, achteraan het leger. Of vecht **God met hem** via de stem van zijn geweten: Mens waar ben je? Waar is je broer? (cf. Kain). Wellicht de drie tegelijk. Het gevecht dat elk mens levert, heeft mét zichzelf, met de ander en met Dé Ander te maken. Een hele nacht door vecht Jacob: zijn heup wordt erdoor ontwricht. Hij houdt een litteken over aan alles wat aan het licht komt en wat hij levenslang zal moeten meedragen. Maar voor hij mag gaan, moet God hem nog zegenen. Hij wil horen dat hij iemand is die niet voor niets heeft geleefd. Jacob ontvangt de zegen van de onbekende. Nu mag hij leven van vergeving en verzoening. Als de onbekende hem zijn naam vraagt, antwoordt hij 'Ik ben Jacob': een hielenlichter, een bedrieger. Daarop ontvangt hij een nieuwe naam: "Voortaan zal je Israël heten: strijder voor God. Want je hebt met God en de mensen gevochten en je hebt de strijd gewonnen." Een

nieuwe naam is een nieuwe bestemming en roeping. Het gebeurde alles nabij Peniël = aangezicht van God. Want daar heeft Jacob Gods aangezicht gezien. De 'paasmorgen' breekt in zijn leven door: zoals het volk de rode zee doorkwam, zo steekt hij de Jabbok over. Na worstelen (zoals Jezus in Getsemani) breekt een nieuwe morgen aan... Vanaf die dag was Jacob mank. Hij had het aangedurfd te worstelen met God. Pas als je gewond bent aan het leven, vond je het de moeite waard om voor iets of iemand te vechten en zal je - zoals Peguy zegt - in de hemel worden binnengelaten. .

2 Methodische aanwijzingen

- * In februari 2014 kwam dit Bijbelverhaal reeds als gespreksonderwerp voor.
- * Dit verhaal wordt door de auteur schitterend op het leven van elk mens gelegd. Bijbelverhalen zijn niet belangrijk als 'geschiedenisjes of ervaringen' uit het verleden. Ze nodigen je uit om ze op het eigen leven te leggen.
- * Deze beurt is een unieke gelegenheid om te praten met elkaar over wat je ten diepste ter harte gaat, waarmee je worstelt, wanneer je je leven 'gezegend' acht, wat de zin ervan is. De besprekingsvragen nodigen er sterk toe uit.

3 Een getuigenis van Hendrik Devriendt in Tertio, 4 okt. 2023

De basis van (bezield) leiderschap is voor (Hendrik) Devriendt begeestering en bezieling. "Die moet je voeden en dat doe je echt niet door een hele dag schema's te maken, maar door naar de film te gaan, boeken te lezen, naar muziek te luisteren, musea te bezoeken, regelmatig wat te schrijven of de stilte op te zoeken. Zelf laat ik me daarnaast ook inspireren door Bijbelverhalen. Bij mij thuis staat een groot beeld in de vorm van een vleugel dat het gevecht van Jakob met de engel verbeeldt. Door een stoot tegen zijn heup wordt Jakob mank voordat hij de Jabbok kan oversteken om zich te verzoenen met zijn broer die hij tekortgedaan heeft. Zo lopen we allemaal, zonder uitzondering, op een of andere manier mank. Die eeuwenoude Bijbelse verhalen kunnen een bron blijven voor ons werk. De kunst bestaat erin ze te vertalen naar vandaag."

4 Grensverhalen in de Bijbel: Jacob bij de Jabbok

De Bijbel heeft er *verhalen* voor - voor grenservaringen. Het zijn bijna altijd verhalen, waarin het *water* een rol speelt. Dat is niet zomaar. Water staat in de Bijbel heel vaak voor: crisis, dood, gevecht. Maar ook altijd: *doortocht!* Met andere woorden: je komt er doorheen. Rivieren en zeeën zijn dan de grenspassages. De doortocht van het uit Egypte vluchtende volk door de Schelfzee. Maar het mondde uit in: bevrijding. De doortocht door de Jordaan. Maar de bestemming was: het beloofde land!

Het mooiste grensverhaal vind ik wel het verhaal van Jacob bij de rivier de Jabbok. Daarin zie je duidelijk het crisiselement. Jacobs oversteek over de Jabbok staat voor: afrekening met het *verleden*. Hij staat op het punt zijn broer Ezau weer te ontmoeten. En hij weet bliksems goed, dat hij die niet zo netjes heeft behandeld. Hij krijgt het dan ook Spaans benauwd.

In de nacht, alleen op de oever achtergebleven, ontmoet hij een vreemdeling, die met hem begint te vechten. Jacob vecht met zijn verleden! Hij is bang alles te zullen verliezen, wat hij in zijn leven heeft opgebouwd en hij is bang voor de toekomst.

Hij vecht langdurig met de vreemdeling, maar hij weet hem te overwinnen! Jacob komt in het reine met zijn verleden. En hij dwingt zijn tegenstander een *zegen* af. 'ik laat je niet gaan, tenzij je me zegent.' Er is Jacob alles gelegen aan een zegen. Hij wil immers de toekomst met vertrouwen tegemoet gaan!

Die zegen krijgt hij. En hij sluit vrede met Ezau. De vreemdeling blijkt achteraf God te zijn geweest.

Zo kan het gaan op de grens. Het kan een heel gevecht zijn, maar God wil je leren dat je er met zijn zegen doorheen komt. Die zegen mag je afdwingen. Bidden is soms vechten.

Jansen Wim, *De hemel en Jezus en al die dingen*, Kok, 1977, pag. 77.

5 Suggesties voor een gebedsmoment

*Werd ook als **Bijlage 2** apart opgenomen voor wie deze tekst wil kopiëren.*

Lied Z.J. 559 vind je op DDW 3 nr.26 en op

<https://www.youtube.com/watch?v=MXDabSGH0Vs>

5.1 Lied: Z.J.559 De Heer heeft mij gezien is heel passend

De Heer heeft mij gezien en onverwacht
ben ik opnieuw geboren en getogen.

Hij heeft mijn licht ontstoken in de nacht,
gaf mij een levend hart en nieuwe ogen.

Zo komt Hij steeds met stille overmacht,
en zo neemt Hij voor lief mijn onvermogen.

Hij doet met ons, Hij gaat ons in en uit,
heeft in zijn handen onze naam geschreven.

De Heer wil ons bewonen als zijn huis,
plant als een boom in ons zijn eigen leven,

wil met ons spelen, neemt ons tot zijn bruid:
en wat wij zijn, Hij heeft het ons gegeven.

Gij geeft het uw beminden in de slaap,
Gij zaait uw naam in onze diepste dromen.

Gij hebt ons zelf ontvankelijk gemaakt,
zoals de regen neerdaalt in de bomen,
zoals de wind, wie weet waarheen hij gaat,
zo zult Gij uw beminden overkomen.

5.2 Bijbellezing: Gen.32, 23-32 **De strijd van Jakob** aan de Jabbokbeek
'Het was nog nacht toen Jakob opstond en de Jabbok overstak op een doorwaadbare plaats, samen met zijn beide vrouwen, zijn twee bijvrouwen en zijn elf kinderen. Nadat hij hen over de rivier had geholpen, bracht hij ook al zijn bezittingen naar de overkant. Maar zelf bleef hij achter, helemaal alleen, en er worstelde iemand met hem totdat de dag aanbrak. Toen de ander zag dat hij het niet van hem kon winnen, raakte hij Jakobs heup aan, en daardoor raakte Jakobs heup tijdens die worsteling ontwricht. Toen zei de ander: 'Laat mij gaan, het wordt al dag.' Maar Jakob zei: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' De ander vroeg: 'Hoe luidt je naam?' 'Jakob,' antwoordde hij. Daarop zei hij: 'Voortaan zal je naam niet Jakob zijn maar Israël, want je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.' Jakob vroeg: 'Zeg me toch hoe u heet.' Maar hij kreeg ten antwoord: 'Waarom vraag je naar mijn naam?' Toen zegende die ander hem daar. Jakob noemde die plaats Peniël, 'want,' zei hij, 'ik heb oog in oog gestaan met God en ben toch in leven gebleven.' Zodra hij bij Peniël was overgestoken, zag hij de zon opkomen. Jakob liep mank. Omdat de ander hem had aangeraakt bij de spier die boven het heupgewricht ligt, eten de Israëlieten de heupspier niet, tot op de dag van vandaag.'

5.3 Bezinningsmoment met stilte tussenin na elk * (Chantal Leterme)

- * Menselijke relaties hebben met God te maken.
- * Het gezicht van je broeder = het gezicht van God (Genesis 33, 10) .
- * God ontmoeten is volgens het verhaal een sterke belevenis: mensen worden letterlijk en figuurlijk door God geraakt. .
- * God blijft nabij, maar tegelijk de grote onbekende. Hij zegt zijn naam niet. .
- * Wie gelovig volwassen wil worden, moet doorheen een worsteling gaan. Ofwel blijf je in het land van je zelfgenoegzaamheid, waar 'ik' het voor het zeggen heeft, ofwel neem je je verleden opnieuw op en verzoen je je ermee. Als een mens die strijd aangaat, ontmoet hij God.

5.4 Gebed

Als Jij mij zegent, Heer, mij ziet en nieuw laat worden geboren
als Jij mij geeft een levend hart en nieuwe ogen,
dan en dan alleen kan ik gaan naar anderen toe;
dan en dan alleen ben ik toegerust om verzoening tot stand te brengen
en om anderen zegenend nabij te zijn.
Laat mij elke dag zegen zijn voor anderen,
omdat ik mij door U gezegend weet.
Wees ons genadig nabij, zegen ons en laat ons dan gaan
in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen. (+)

Aan- en opmerkingen aan guido.debonnet@skynet.be